

Nr 137.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad för tiden 1 oktober 1942—30 september 1943; given Stockholms slott den 27 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1942.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Enligt bestämmelserna i 145 § taxeringsförordningen bestrides huvudparten av kostnaderna för taxeringsarbetet av statsmedel. Vad beträffar den årliga taxeringen utgår sålunda ersättning av sådana medel bl. a. till ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna [1 mom. 1)], för provningsnämndernas utgifter samt till sakkunniga m. fl. [1 mom. 5), jämfört med 5 och 6 mom.]. Har kommun åtagit sig kostnader för särskilda anstalter för taxeringsarbetet genom tillhandahållande av kommunens tjänstemän (i Stockholm tjänstemän hos överståthållarämbetet) till biträden därvid eller annorledes, lämnar staten bidrag till kostnaderna under förutsättning

att Kungl. Maj:t finner dessa anstalter äga särskilt värde för det allmänna [1 mom. 3)]. Av statsmedel bestrides vidare gottgörelse för det arbete med uppläggande av taxeringslängder m. m., som åligger vissa tjänstemän i städerna [1 mom. 4)], samt ersättning åt kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden¹ för hans befattning med taxeringen i Stockholm [1 mom. 2)].

Enligt 13 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet må bl. a. ordförande och av överståthållarämbetet eller länsstyrelse förordnad ledamot i taxeringsnämnd för göromål enligt förordningen, där så finnes skäligt, åtnjuta särskild ersättning av statsmedel.

I Stockholm handhades intill den 1 oktober 1936 taxeringen jämte debiteringen av överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, i vars arbetsuppgifter jämväl ingick uppbörden med redovisning. Den mera fast anställda personalen vid avdelningen avlönades av staden, varförutom vissa av tjänstemännen uppburo sportler (bl. a. debetsedellösen) till betydande belopp. Vidare utgingo ersättningar av statsmedel jämlikt 145 § taxeringsförordningen direkt till olika befattningshavare. Av övriga ersättningar, som bestredos av statsmedel, märktes särskilt ett bidrag å 70,000 kronor (tidigare 90,000 kronor), som med stöd av 145 § 1 mom. 3) utbetalades till staden. Bidraget, som utgått sedan år 1921, var motiverat med att den då verkställda omorganisationen av uppbördsavdelningen genom ett förbättrat taxeringsförfarande finge anses ha tillgodosett även statsverkets intresse.

År 1935 upprättades av överståthållarämbetet förslag till omorganisation av ämbetets avdelning för uppbördsärenden till en avdelning för skatteärenden. Sedan Stockholms stadsfullmäktige i princip godkänt förslaget under förutsättning att överenskommelse träffades med statsverket om statsbidrag till staden enligt grunder som kunde av stadsfullmäktige godtagas, underställde överståthållarämbetet Kungl. Maj:t frågan om ändrade grunder för lämnande av ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholm. I en den 17 januari 1936 dagtecknad proposition, nr 39, föreslog därefter Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att bemyndiga Kungl. Maj:t att för en tid av tre år, räknat från och med den dag förslaget till omorganisation trädde i kraft, medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skulle utgå av statsmedel till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, visst bestämt belopp finge utbetalas till staden under huvudsakligen de villkor och förutsättningar, som av mig såsom föredragande departementschef angivits vid anmälan av propositionen inför Kungl. Maj:t. Sedan propositionen bifallits av riksdagen samt stadsfullmäktige bekräftat sitt preliminära godkännande av förslaget, genomfördes omorganisationen med ikraftträdande

¹ Enligt förordning den 12 juni 1936 (nr 272) skall vad som finnes stadgat om kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden i stället äga tillämpning å skattdirektören vid ämbetet.

av ny lönestat och instruktion för överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden den 1 oktober 1936. Samtliga sportler indrogos till stadens kassa.

I fråga om den närmare utformningen av bestämmelserna om ersättningen till staden samt vad övrigt i ärendet förekom får jag i huvudsak hänvisa till propositionen 39/1936. Ersättningen skulle enligt de fastställda grunderna uppgå till 200,000 kronor för år, då allmän fastighetstaxering ej ägt rum, med tillägg av 14,000 kronor för år, då sådan taxering skett. Staden skulle samtidigt bestrida alla med taxeringsarbetet i Stockholm förenade kostnader, vilka enligt sistnämnda båda författningsrum skulle ersättas av statsmedel, dock med det undantag att i den mån taxeringsuppgifter alltjämt skulle handhas av andra än tjänstemän hos överståthållarämbetet, ersättning härför fortfarande skulle utgå direkt av statsmedel. Undantaget avsåg bland annat arvoden till ordförandena i taxeringsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna, till vissa kronoombud samt till den ordinarie prövningsnämndens och den särskilda prövningsnämndens ledamöter.

För envar av tidsperioderna 1 oktober 1939—30 september 1940 samt 1 oktober 1940—30 september 1941 har ersättningsbeloppet bestämts till 220,000 kronor. I fråga om vad i samband därmed förekommit får jag hänvisa till propositionen 134/1940 L.

I avbidan på resultatet av den överarbetning av 1940 års förhandlingskommissions förslag om överståthållarämbetets förstatligande, som uppdragits åt de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 mars 1941 tillkallade sakkunniga (överståthållarämbetskommittén), fastställdes ersättningsbeloppet för tiden 1 oktober 1941—30 september 1942 till oförändrat 220,000 kronor (prop. nr 203/1941, riksdagens skrivelse nr 331).

Jag anhåller att nu få upptaga till behandling frågan om ersättning till staden för tiden efter sistnämnda dag.

Enligt 1940 års förhandlingskommissions förslag skulle skatteavdelningen uppföras på kronans stat. Större delen av kostnaderna för avdelningen skulle emellertid täckas genom bidrag från Stockholms stad. I motsats härtill innebär, såsom närmare framgår av vad chefen för socialdepartementet denna dag anför vid anmälan av proposition till riksdagen angående överståthållarämbetets organisation m. m., det av överståthållarämbetskommittén framlagda förslaget, att skatteavdelningen tills vidare bibehålles som kommunalavlönat verk. Kommittén har emellertid i sitt betänkande berört skatteavdelningens organisation och sättet för statsbidrag till avdelningen samt därvid anfört bland annat följande.

De sakkunniga ha på grundval av gjorda undersökningar kunnat konstatera, att även om delade meningar måhända kunna råda beträffande löneställningen för en eller annan befattningshavare eller grupp av befattningshavare inom skatteavdelningen, erinringar mot den nuvarande organisationen likväl icke kunna framställas i sådan omfattning, att de skulle nämnvärt inverka på totalkostnaderna för avdelningen. Tvärtom synes en jämförelse med motsvarande förvaltningsmyndigheter i vissa av de största slädderna, beträffande vilka de sakkunniga införskaffat närmare utredning, giva

vid handen, att skatteavdelningens organisation ingalunda kan anses särskilt dyrbar.

Beträffande själva formen för statens bidrag till förvaltningskostnaderna för skatteavdelningen torde tillräckliga skäl icke föreligga att för närvarande frångå den nuvarande metoden. Vidkommande härefter frågan om statsbidragets storlek vilja de sakkunniga erinra, att när förhandlingskommissionen hade att beräkna den ersättning, som kronan borde erlägga till staden för det av staden bekostade skatteverkets behandling av länsstyrelseärenden, utgångspunkten var den, att samtliga å nämnda avdelning handlagda ärenden skulle där kvarbliva. Kronans bidrag beräknades på så sätt, att man först uträknade kostnaden för handläggning av rena skatteärenden, varvid man med utgångspunkt från personalkostnaderna å landskontoret i Stockholms län gjorde en uppskattning av vad motsvarande kostnader kunde beräknas till för skatteverkets vidkommande. Därvid tog man hänsyn dels till det större antalet deklarationer i Stockholm, dels ock till deklara-tionsmaterialets i viss mån mera invecklade beskaffenhet. Förhandlingskommissionen kom därvid till att ett belopp av 238,787 kronor skulle kunna anses utgöra personalkostnader för taxeringsarbete i Stockholm inom ett efter samma grunder som i länen organiserat landskontor. Då kostnaderna för handläggningen av dessa ärenden i det närmaste helt och hållet belöpte å taxeringsavdelningen och motsvarade 21 procent av denna avdelnings sammanlagda personalkostnad, beräknade förhandlingskommissionen, att å kronan borde stanna 21 procent av hela taxeringsavdelningens totala kostnad. Då emellertid vissa andra länsstyrelseärenden än rena skatteärenden handlades å skatteavdelningen, närmare bestämt å skattedirektörens expedition, gjordes vidare en ungefärlig kostnadsfördelning mellan kronan och staden för denna expedition i visst procenttal efter arbetsbördans omfattning.

Då genom den av de sakkunniga föreslagna omorganisationen av överståthållarämbetet i det närmaste samtliga länsstyrelseärenden, som ej avse det rena skattearbetet, skulle komma att överflyttas från skatteavdelningen till av statsverket bekostad avdelning inom överståthållarämbetet, kan den å kronan belöpande återstående andelen av kostnadsstaten med tillämpning av förhandlingskommissionens principer beräknas på så sätt, att man med användande av kommissionens siffermaterial beräknar vad kostnaderna för handläggning av beskattningsärenden inom en länsstyrelse i Stockholm skulle uppgå till. Förhandlingskommissionen beräknade, som ovan framhållits, en sammanlagd personalkostnad av 238,787 kronor. Härtill bör läggas skälig andel i förekommande lokal- och expenskostnader. Det borde måhända ligga närmast till hands att beräkna denna andel med utgångspunkt från stadens verkliga kostnader i detta hänseende. Då det emellertid visat sig synnerligen svårt att på denna väg erhålla ett fullt rättvisande siffermaterial, ha de sakkunniga ansett sig i stället böra utgå från motsvarande kostnader vid Stockholms läns landskontor. Enligt vad de sakkunniga inhämtat, kunna de på taxeringsarbetet belöpande andelarna i lokal- och expenskostnaderna för sagda landskontor beräknas till respektive 5,400 och 7,500 eller tillhopa 12,900 kronor, utgörande i runt tal 16 procent av de av kommissionen beräknade personalkostnaderna å 78,800 kronor för landskontoret. Under förutsättning att proportionen mellan personalkostnader, å ena, samt lokal- och expenskostnader, å andra sidan, bör vara densamma i staden och länet bör alltså det ovannämnda beloppet å personalkostnaderna, 238,787 kronor, ökas med 16 procent eller 38,206 kronor till 276,993 kronor.

I sistnämnda belopp ingår emellertid icke någon ersättning för det arbete

av länsstyrelsenatur, som å skattedirektörens expedition fullgöres huvudsakligen med avseende å restitutioner av kronoskatt. Enligt förhandlingskommissionens förslag beaktades ärenden av nu berörda slag vid uppgörandet av den procentuella fördelningen av kostnaderna för denna expedition mellan kronan och staden. Med de sakkunnigas utgångspunkt bör emellertid statens ersättning för handläggningen av nu berörda länsstyrelseärenden å skattedirektörens expedition icke beräknas genom en procentuell kostnadsfördelning utan synes i stället böra utgå i form av en skälig förhöjning av det ovan angivna beloppet 276,993 kronor. Även i detta hänseende ha de sakkunniga ansett sig böra utgå från de vid Stockholms läns landskontor uppkomna kostnaderna. Enligt vad de sakkunniga inhämtat kunna landskontorets kostnader för restitution av utskylder och avgifter till staten beräknas till 2,300 kronor. Vid jämförelse mellan antalet ärenden av förevarande slag i staden i förhållande till länet synes de sakkunniga nu ifrågavarande kostnad för Stockholms stads vidkommande böra bestämmas till omkring 5,000 kronor, varvid hänsyn även tagits därtill, att jämväl vissa andra mindre betydande ärenden av länsstyrelsenatur skulle komma att handläggas å skattedirektörens expedition.

Under hänvisning till det sagda få de sakkunniga föreslå, att den nuvarande ersättningen till Stockholms stad för taxeringsarbetet i Stockholm höjes från 220,000 till (276,993 + 5.000 eller i runt tal) 282,000 kronor. Skulle framdeles någon mera avsevärd ökning av stadens kostnader för skatteverket komma att inträda, bör tagas under omprövning, huruvida en häremot svarande höjning av kronans ersättning till staden bör komma till stånd.

De sakkunniga vilja framhålla, att de kostnader, som sålunda framräknats, avse att täcka de utgifter, som staten skulle ha haft, därest skatteärendena i Stockholm hade handlagts av statens organ i samma omfattning som i länen. Däremot ha de sakkunniga icke haft anledning att ingå på någon som helst avvägning av övriga ersättningar, som av statsmedel utgå för beskattningsarbetet i Stockholm, vare sig till arvoden åt taxeringsnämndsordförande och vissa kronoombud, eller till bestridande av kostnader, som sammanhånga med under senare tid nytillkomna skatter, såsom krigskonjunktur- och omsättningskatt och dylikt.

Att förhandlingskommissionens förslag rörande en procentuell kostnadsfördelning ej nu tillämpas innebär givetvis icke att ej en förhöjning av statsbidraget bör äga rum, därest stadens kostnader för skattedirektörens expedition och taxeringsavdelningen skulle komma att stiga. Då det av de sakkunniga nu förordade bidraget uträknats med ledning av dylika procenttal, läser tvärtom — under nyss angiven förutsättning — statsmakterna vilja överväga därav betingad ökning av statsbidraget, likaväl som detta i händelse av en kostnadsförskjutning nedåt kan böra nedsättas.

En av de sakkunniga har i särskilt yttrande till överståthållarämbetskommitténs betänkande uttalat sig mot kommitténs förslag om höjning av ersättningsbeloppet från 220,000 till 282,000 kronor och som stöd för sin ståndpunkt åberopat dels pågående utredning om taxeringsorganisationen samt dels det förhållandet, att Stockholms stad redan åtnjöte högre ersättning för varje behandlad deklaration än länen i övrigt.

I *yttrandena* över överståthållarämbetskommitténs betänkande ha *Stockholms stads myndigheter* givit sin anslutning till den föreslagna höjningen av ersättningsbeloppet och anført, att denna borde komma till stånd även om förslaget i övrigt icke genomfördes.

Statskontoret har biträtt den i det särskilda yttrandet uttalade meningen och sålunda motsatt sig en höjning av ersättningsbeloppet.

Departements-
chefen.

Det förslag till organisation av överståthållarämbetet, som chefen för socialdepartementet denna dag framlägger, innebär att, såsom överståthållarämbetskommittén förordat, skatteavdelningen alljämt bibehålles på kommunens stat. Vid sådant förhållande måste ställning tagas till frågan om den ersättning, som för tiden efter den 30 september 1942 bör utgå till Stockholms stad för taxeringsarbetet i Stockholm.

Beträffande denna fråga vill jag till en början påpeka, att, på sätt också framhållits i det vid kommitténs betänkande fogade särskilda yttrandet, utredning för närvarande pågår om taxeringsmyndigheternas organisation. Det låter sig icke för närvarande bedöma i vad mån utredningens resultat kan komma att påverka skatteavdelningen. Enligt min uppfattning bör slutlig ställning till ifrågakvarande ersättningsspörsmål ej heller tagas förrän frågan, huruvida och i vad mån Stockholms stad bör bidra till kostnaderna för den restskatteförmedling inom staden, som sedan år 1937 bedrivs genom statens intressekontor, kan upptagas till bedömande. I avbidan på resultatet av den utredning, som nyligen igångsatts i syfte att bland annat utröna möjligheterna att anlita intressekontoren för indrivning av skatt beträffande restförda skattskyldiga, synes avgörandet av sistnämnda fråga böra tillsvidare anstå.

På grund av vad sålunda anförts synes det mig lämpligt att förevarande ersättningsfråga regleras allenast provisoriskt för ytterligare ett år.

Vad härvid beträffar ersättningsbeloppets storlek kunna givetvis med de osäkra utgångspunkter man har för frågans bedömande olika meningar göra sig gällande. Överståthållarämbetskommittén har, såsom i det föregående angivits, förordat en höjning av det nuvarande ersättningsbeloppet, 220,000 kronor, till 282,000 kronor. För egen del anser jag, att ersättningen i nuvarande ovissa läge lämpligen kan bestämmas till i runt tal 250,000 kronor.

Bemyndigande torde alltså böra av riksdagen utverkas för Kungl. Maj:t att låta för tiden 1 oktober 1942—30 september 1943 till Stockholms stad utbetala ett belopp av 250,000 kronor under villkor, att staden för samma tid — med motsvarande undantag som hittills gällt — bestrider alla med taxeringsarbetet i Stockholm förenade kostnader, vilka enligt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skola bestridas av statsmedel.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

bemyndiga Kungl. Maj:t att för tiden 1 oktober 1942—30 september 1943 medgiva, att i stället för ersättning, som jämlikt 145 § taxeringsförordningen eller 13 § förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet skall utgå av statsmedel till personer, som biträtt med taxeringsarbete i Stockholms stad, visst bestämt belopp må utbetalas till staden under huvudsakligen de villkor och förutsättningar, som i det föregående angivits.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen,
att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse,
bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sune Wisén.